

Metodický materiál odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra

Judikatura související se zákonným zmocněním k vydávání obecně závazné vyhlášky obce, kterou se nařizuje pro území obce nebo jeho část provedení speciální ochranné dezinfekce a deratizace k ochraně zdraví před vznikem a šířením infekčních onemocnění

Otázkou zákonnosti obecně závazných vyhlášek obcí ve vztahu k zákonnému zmocnění ve smyslu ust. § 96 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, se Ústavní soud zabýval doposud ve svých nálezech:

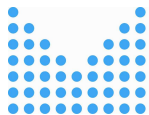
PI. ÚS 15/06 (Havířov),

PI. ÚS 62/04 (Chuchelna).

Nález Ústavního soudu ČR zn. PI. ÚS 15/06 (Havířov):

Výběr právních vět a názorů z předmětného nálezu:

„Pojem speciální ochranné dezinfekce, dezinfekce a deratizace vymezuje zákon o ochraně veřejného zdraví v ustanovení § 55 písm. b) tak, že jde o odbornou činnost cílenou jednak na likvidaci původců a přenašečů infekčních onemocnění, a jednak na likvidaci zvýšeného výskytu škodlivých a epidemiologicky významných členovců, hlodavců a dalších živočichů. Ustanovení § 57 odst. 2 zákona o ochraně veřejného zdraví stanoví, že speciální ochrannou dezinfekci, dezinfekci a deratizaci je povinna podle potřeby ve své provozovně zajistit každá fyzická osoba, která je podnikatelem, každá právnická osoba a každá osoba při likvidaci původců nákaz, při zvýšeném výskytu škodlivých a epidemiologicky významných členovců, hlodavců a dalších živočichů; jde-li o obytné místnosti, pobytové místnosti a nebytové prostory nesloužící k podnikání, má tuto povinnost vlastník nemovitosti nebo společenství vlastníků, a nemovitosti v majetku České republiky organizační složka nebo příspěvková organizace, které přísluší právo hospodaření. Zákon o ochraně veřejného zdraví tak sám stanoví, kdo a kdy má povinnost speciální deratizaci provést. Předpoklady této povinnosti platí i pro obec, pokud k tomuto opatření hodlá přistoupit. Rozdíl je pouze v rozsahu, v jakém se dezinfekce a deratizace provádí - obec ji nařizuje nikoliv pro jednotlivé provozovny či nemovitosti, ale plošně pro celé území obce či jeho část. Oním předpokladem speciální deratizace je právě objektivně zjištěný zvýšený výskyt škodlivých živočichů, a to ještě pokud je takový zvýšený výskyt spojen s rizikem ohrožení zdraví lidí. Pak má obec možnost k předmětnému opatření přistoupit. **Zákon o ochraně veřejného zdraví příslušným zmocňovacím ustanovením svěřuje obci do**

rukou nástroj pouze pro aktuální reakci na zvýšený výskyt hlodavců, když z povahy věci vyplývá, že k zásahu má dojít v co nejkratším termínu od takových zjištění.

Nařizování deratizace na území celé obce a její opakování s ročním předstihem je z odborného hlediska nesprávné. Nařízení a provedení plošné deratizace bez toho, že by podobný zásah vyžadovala hustota populace hlodavců na přesně vymezeném území, znamená použití velkého množství deratizačních přípravků na území, které je zpravidla hustě obydleno lidmi, a tím může být ohrožováno životní prostředí.

Dle čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod mohou být povinnosti ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a podle čl. 2 odst. 4 Ústavy a čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod nesmí být nikdo nucen činit, co zákon neukládá. V případech, kdy obec vystupuje jako subjekt určující pro občana povinnosti jednostrannými zákazy a příkazy, tj. pokud vydává obecně závaznou vyhlášku, jejímž obsahem jsou právní povinnosti, může tak činit jen v případě výslovného zákonného zmocnění. Zmocňovací ustanovení zákona o ochraně veřejného zdraví nezakládá možnost obce uložit fyzickým a právnickým osobám jinou povinnost, než zajistit provedení speciální ochranné deratizace. Pokud tedy statutární město Havířov stanovilo vyhláškou povinnost udržovat objekty v čistotě a před provedením deratizace provést jejich úklid, co nejlépe zajistit objekty proti vnikání hlodavců, či zamezit přístup nepovolaným osobám (zejména dětem) a zvířatům k položeným nástrahám, učinilo tak bez potřebného zákonného základu.“

Nález Ústavního soudu ČR zn. Pl. ÚS 62/04 (Chuchelna):

Výběr právních vět a názorů z předmětného nálezu:

„Podmínky provádění běžné ochranné a speciální deratizace, desinsekce a dezinfekce jsou upraveny v hlavě III., dílu 2. zákona o ochraně veřejného zdraví a dozor nad dodržováním povinností zde stanovených vykonávají orgány státní správy v ochraně veřejného zdraví. Oprávnění k vydání opatření obce v samostatné působnosti je obsaženo v § 96 zákona o ochraně veřejného zdraví, podle kterého obec může obecně závaznou vyhláškou nařídit pro území obce nebo jeho část k ochraně zdraví před vznikem a šířením infekčních onemocnění provedení speciální ochranné desinsekce a deratizace. Povinnosti chovatele hospodářských zvířat týkající se sledování zdravotního stavu zvířete a jeho léčení, jakož i zabezpečení čištění, dezinfekci, dezinfekci a deratizaci stájí, jiných prostorů a zařízení, v nichž jsou chována zvířata, jsou upraveny rovněž i v § 4 odst. 1 a § 5 odst. 1 písm. b) veterinárního zákona. Státní správu ve věcech veterinární péče provádí orgány veterinární správy.“